

حماسه سرزمین خورشید

(شرح اجمالی اهم رویدادهای نظامی دوران دفاع مقدس)

تالیف:

سرهنگ ستاد سورنا کیانی

انتشارات دانشکده فرماندهی و ستاد آجا (دافوس)

سرشناسه: کیانی، سورنا، ۱۳۴۷-
عنوان و نام پدیدآور: حماسه سرزمین خورشید: (شرح اجمالی اهم رویدادهای نظامی دوران دفاع مقدس) / تالیف سورنا کیانی، [مجتبی مرئی].
مشخصات نشر: تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، دانشکده فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس، ۱۳۸۸.
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
مشخصات ظاهری: وزیری، ۲۴۸ص: مصور (بخشی رنگی)، جدول (بخشی رنگی).
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۵۲۳-۱۷-۷ ISBN: 978-964-2523-17-7 : ۲۵۰۰۰ ریال
یادداشت: پشت جلد به انگلیسی: <i>Epic of SunLand</i> ؛ واژه‌نامه
عنوان دیگر: شرح اجمالی اهم رویدادهای نظامی دوران دفاع مقدس
موضوع: الف- جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ - ب- جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- نبردها، پ- ایران - روابط خارجی - عراق، ت- عراق - روابط خارجی - ایران.
شناسه افزوده: مرئی، مجتبی، ۱۳۴۵- ایران. ارتش. دانشکده فرماندهی و ستاد. انتشارات
رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۸ ج ۹ ک/۱۶ DSR رده‌بندی دیوبی: ۹۵۵/۰۸۴۳
شماره کتابشناسی ملی: ۱۷۰۲۹۹۰

عنوان: حماسه سرزمین خورشید

مؤلف: سورنا کیانی

ویراستار و ناظر چاپ: سیدمجتبی مرئی

حروفچینی و صفحه‌آرایی: انتشارات دافوس

طرح جلد: احمد حسینی نژاد

ناشر: انتشارات دانشکده فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران (دافوس)

قیمت: ۳۵۰۰۰ ریال

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه نوبت چاپ: اول پاییز ۱۳۸۸

چاپ: آینده صحافی: جدی

مسئولیت صحت مطالب با نویسندگان است.

کلیه حقوق اعم از چاپ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و جزء اینها برای ناشر

محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر ماخذ بلامانع است).

نشانی: تهران، میدان حر، خیابان دانشگاه جنگ، دانشکده فرماندهی و ستاد

ارتش جمهوری اسلامی ایران. تلفن و نمابر: ۰۲۱-۶۶۹۶۲۰۵۲

فرازی از فرمان پیشوای متقیان حضرت علی (ع) به مالک اشتر نخعی

در باب فرماندهی و سپاه داری

« ای پسر حارث، خدای خود را غافل مپندار که او همیشه در کمین ستمکاران است. فریاد بندگان را به دقت گوش کن و کوچکترین مظلومه را از بزرگترین کسان صرف نظر مفرما.

« هر آن امری که از مافوق می شنوی، با امر خدای بسنج، چنانچه خداوند تو را از آن عمل نهی می کند، زنهار فرمان خالق را در راه هوس مخلوق قربان مکن.

« ای مالک، تا می توانی افسران سپاه خود را از خانواده های نجیب و دودمان های با شرافت و اصیل انتخاب کن. به خصوص تاریخ پیشینیان و اجداد فرماندهان سپاه باید به دقت بررسی شود، تا مبادا آلوده نژادان و پست فطرتان به مقام سرداری رسند و موقعیت حساس افسری را اشغال کنند.

« افسر باید به عظمت روح و شجاعت قلب، سرآمد همه سپاه بوده و نقشه های جنگ را آنچنان تنظیم کند که پیروزی خویش و حفاظت خون سربازان را ضمانت نماید.

« ای مالک، واحدهای خود را با مراعات دقیق جنگ، سان ببین و ستونهای لشکر را همچون باغبانی که چمن آراید و سرو و صنوبر بر کنار جویبار بنشانند، به صف کن. آنگاه برهنگ ها و افواج، فرماندهان برگزیده و نخبه برگمار.

« افسر فعال و مقتدر آن کس تواند بود که خشم را با بردباری و ملایمت را با متانت به خوبی بیامیزد.

« ای افسر، اگر به راه حفظ شرافت سربازان جان بیازی، سزاوار است، زیرا عملاً به آنان درس فداکاری و صمیمیت می آموزی.

« اگر خواهی سربازان از افسران خود مهربانی و عطوفت ببینند، نخست تو بر افسران مهربان و با شفقت باش. بر سرداران فداکاری که دست نشانده و پرورش یافته تو هستند، پدر باش، تا آنها هم بر سپاه پدری کنند.

« آنچه با افراد سپاه وعده می کنی، لازم است به هر قیمت که باشد وفا کنی. تو سرداری، اگر بر عهد و پیمان ارزش نگذاری، چگونه وفاداری و ثبات را از سربازان زیر دست توقع خواهی داشت.

« سرباز را آنچنان بی نیاز و چشم و دل سیر نگه دار که گوهر را با خاک فرق نهد و ثروت جهان در نظرش خاشاکی ناچیز جلوه کند. وای بر تو، وای بر ملت، اگر سربازانش گرسنه و بی‌نوا باشند، تهی دست، قلبی تهی و روحی افسرده دارد. چه زود که در نخستین دیدار دشمن، دست از پیکار بکشد و میدان نبرد را جولانگاه حریف قرار دهد.

« سپاه آن موقع به افسر خود راست می گوید که از افسر راست شنیده باشد، آن هنگام به زیر دست مهربانی می کند که از زبردست لذت عطوفت و مرحمت را ادراک نموده باشد.

« راضی مباش که سپاهی بیش از میعاد مقرر خویش در اردو اقامت کند. نباید سپاهی را خسته و بیزار کرد، نباید گذاشت که در اثر فشار بیهوده آتش عشق و فداکاری در کانون سینه سرباز افسرده و خاموش شود.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۳	مقدمه
۱۹	فصل یکم : بررسی ریشه های تاریخی روابط بین ایران و عراق
۲۱	روابط بین ایران و عراق در قبل و بعد از اسلام
۲۲	روابط تاریخی ایران و عثمانی
۲۳	چگونگی عقد قراردادهای ارزشمندی اول و دوم بین ایران و عثمانی
۲۴	خلاصه مفاد قرارداد ۱۸۴۷ میلادی (ارزشمندی دوم)
۲۶	جغرافیای کشور عراق
۲۷	مرزهای مشترک بین ایران و عراق
۳۱	روابط بین ایران و عراق پس از استقلال آن کشور
۳۱	چگونگی عقد پیمان سعدآباد
۳۲	تأثیر کودتای ۱۹۵۸ میلادی در روابط عراق با ایران
۳۳	روابط دولت بعث عراق با ایران
۳۵	چگونگی عقد قرارداد ۱۹۷۵ میلادی الجزایر
۳۶	مفاد قرارداد ۱۹۷۵ میلادی الجزایر
۳۷	روابط ایران و عراق پس از پیروزی انقلاب اسلامی
۳۷	اهم اهداف عراق از تجاوز نظامی به ایران
۳۸	اقدامات ستیزه جویانه دولت بعث عراق علیه ایران

عنوان

صفحه

۳۹	اوضاع سیاسی، اقتصادی و نظامی ایران در آستانه شروع جنگ
۴۰	اوضاع نظامی، سیاسی و اقتصادی عراق در آستانه شروع جنگ
۴۱	نتیجه گیری
۴۲	منابع فصل اول
۴۳	فصل دوم: تعاریف جنگ و دیدگاه اسلام در رابطه با جنگ و جهاد
۴۵	جنگ و تعاریف آن
۴۶	انواع جنگ از دیدگاه صاحب نظران
۴۶	دیدگاه اسلام در رابطه با جنگ و جهاد
۴۸	نتایج جهاد اسلامی
۴۸	منابع فصل دوم
۴۹	فصل سوم: نقش نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در دوران دفاع مقدس
۵۱	تاریخچه نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران
۵۳	اوضاع ارتش جمهوری اسلامی ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی
۵۶	اهداف ارتش عراق از پیشروی در مناطق عملیاتی شمال غرب، غرب و جنوب کشور
۶۳	اولین سال دفاع مقدس
۶۳	اهم رویدادهای سیاسی - نظامی در اولین سال دفاع مقدس
۶۵	اهم عملیات های آفندی و پدافندی زمینی در اولین سال دفاع مقدس
۸۱	دومین سال دفاع مقدس
۸۱	اهم رویدادهای سیاسی - نظامی در دومین سال دفاع مقدس

عنوان

صفحه

۸۳	اهم عملیات های آفندی زمینی در دومین سال دفاع مقدس
۸۸	سومین سال دفاع مقدس
۸۸	اهم رویدادهای سیاسی- نظامی در سومین سال دفاع مقدس
۸۹	اهم عملیات های آفندی زمینی در سومین سال دفاع مقدس
۹۳	چهارمین سال دفاع مقدس
۹۳	اهم رویدادهای سیاسی- نظامی در چهارمین سال دفاع مقدس
۹۴	اهم عملیات های آفندی زمینی در چهارمین سال دفاع مقدس
۹۶	پنجمین سال دفاع مقدس
۹۶	اهم رویدادهای سیاسی- نظامی در پنجمین سال دفاع مقدس
۹۸	اهم عملیات های آفندی زمینی در پنجمین سال دفاع مقدس
۱۰۱	ششمین سال دفاع مقدس
۱۰۱	اهم رویدادهای سیاسی- نظامی در ششمین سال دفاع مقدس
۱۰۳	اهم عملیات های آفندی زمینی در ششمین سال دفاع مقدس
۱۰۵	هفتمین سال دفاع مقدس
۱۰۵	اهم رویدادهای سیاسی نظامی در هفتمین سال دفاع مقدس
۱۰۸	اهم عملیات های آفندی زمینی در هفتمین سال دفاع مقدس
۱۱۱	هشتمین سال دفاع مقدس
۱۱۱	اهم رویدادهای سیاسی نظامی در هشتمین سال دفاع مقدس
۱۱۳	اهم عملیات های آفندی زمینی در هشتمین سال دفاع مقدس

۱۱۶	منابع فصل سوم
۱۱۷	فصل چهارم: نقش هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی ایران در دوران دفاع مقدس
۱۱۹	تاریخچه هوانیروز
۱۲۰	هوانیروز و ناآرامی های کردستان ایران
۱۲۱	عملکرد هوانیروز در عملیات های سرنوشت ساز دوران دفاع مقدس
۱۲۶	نقش هوانیروز در عملیات مردم یاری
۱۲۷	جدول اهم عملیات های هوانیروز در دوران دفاع مقدس
۱۲۷	جدول آمار فعالیت های عملیاتی هوانیروز در ۵۲ عملیات مهم دفاع مقدس
۱۲۸	منابع فصل چهارم
۱۲۹	فصل پنجم: نقش نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در دوران دفاع مقدس
۱۳۱	تاریخچه نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران
۱۳۳	انواع هواپیماهای موجود در نیروی هوایی
۱۳۴	اهم تحولات و رخدادهای نیروی هوایی
۱۳۷	طرح عملیاتی البرز
۱۳۷	آغاز تجاوز نظامی عراق
۱۳۸	اهم عملیات های هوایی سرنوشت ساز در دفاع مقدس
۱۵۰	جدول اهم عملیات های نیروی هوایی در دوران دفاع مقدس
۱۵۱	تاریخچه پدافند هوایی
۱۵۲	منابع فصل پنجم

۱۵۳	فصل ششم: نقش نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در دوران دفاع مقدس
۱۵۵	تاریخچه نیروی دریایی
۱۵۷	نیروی دریایی ایران در جنگ جهانی دوم
۱۶۰	نیروی دریایی در جنگ تحمیلی
۱۶۲	اهم عملیات‌های تکاواران و تفنگداران دریایی در جنگ تحمیلی
۱۶۳	عملیات‌های دریایی سرنوشت ساز در دوران دفاع مقدس
۱۶۷	اهم درگیری‌های مستقیم دریایی با شناورها و پرنده‌های عراقی در جنگ تحمیلی
۱۶۸	درگیری‌های دریایی ایران و آمریکا در دوران دفاع مقدس
۱۶۹	جدول عملیات‌های نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در دوران دفاع مقدس
۱۷۰	منابع فصل ششم
۱۷۱	فصل هفتم: عملیات شیمیایی عراق در دوران دفاع مقدس
۱۷۳	عملیات شیمیایی در دوران دفاع مقدس
۱۷۳	توافق نامه‌های بین المللی منع به کارگیری سلاح‌های شیمیایی
۱۷۴	سوابق ارتش عراق در به کارگیری سلاح‌های شیمیایی
۱۷۶	واکنش ایران و سازمان ملل متحد به حملات شیمیایی عراق
۱۷۶	جدول آمار تلفات شیمیایی در جنگ تحمیلی
۱۷۶	منابع فصل هفتم
۱۷۷	فصل هشتم: تشریح رویدادهای آخرین سال جنگ تحمیلی
۱۷۹	تشریح اجمالی رویدادهای آخرین سال جنگ تحمیلی

عنوان

صفحه

۱۸۳	اظهارات آقای هاشمی رفسنجانی در خصوص علل پذیرش قطع نامه ۵۹۸
۱۸۵	پذیرش قطع نامه ۵۹۸ از سوی ایران
۱۸۵	واکنش دولت عراق به قطع نامه ۵۹۸ سازمان ملل متحد
۱۸۸	منابع فصل هشتم
۱۸۹	فصل نهم : تحلیل جنگ تحمیلی و تشریح دست آوردهای دوران دفاع مقدس
۱۹۱	تحلیلی گذرا بر جنگ تحمیلی
۱۹۵	نتیجه گیری
۱۹۶	دست آوردهای دوران دفاع مقدس
۱۹۸	تلفات نیروی انسانی دوران انقلاب و دفاع مقدس
۲۰۲	جداول اسرای دشمن در دوران دفاع مقدس
۲۰۶	منابع فصل نهم
۲۰۷	پیوست‌ها
۲۰۹	الف- ترجمه متن قرارداد ۱۹۷۵ میلادی الجزایر و الحاقیه‌های آن
۲۲۱	ب- ترجمه متون قطع نامه های شورای امنیت در رابطه با جنگ ایران و عراق
۲۳۲	پ- حکم عزل بنی صدر از فرماندهی نیروهای مسلح
۲۳۲	ت- حکم جانشینی فرماندهی نیروهای مسلح
۲۳۳	ث- متن استعفاء نامه سرلشکر محمد ولی قرنی
۲۳۷	منابع و مأخذ
۲۳۹	عکس‌ها و نقشه‌ها

مقدمه:

می‌ستایم کسی را که به اراده و قدرت لایزالش، چرخ آفرینش به حرکت افتاد و نسیم عشق وزیدن گرفت؛ گهواره لرزان زمین استوار شد و آوای دلکش زندگی در صحرای عدم، انعکاس یافت.

پس از استعفای اجباری ژنرال احمد حسن البکر (۲۶ تیرماه ۱۳۵۸ شمسی) از سمت ریاست جمهوری عراق، صدام حسین بر تخت قدرت جلوس کرد و در کاخ دسایس شهر داستان‌های هزار و یک شب مأوا گزید.

در آن زمان که ملت، دولت و ارتش ایران با فراز و نشیب تحولات سیاسی، نظامی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی نشأت گرفته از پیروزی انقلاب اسلامی مواجه بودند، به ناگاه، شرارت‌های مرزی و مداخلات جنگ افروزانه حزب بعث عراق در امور داخلی کشورمان (از تحریک اقوام مختلف ایرانی گرفته تا انفجار خطوط لوله‌های نفتی در استان‌های خوزستان و کرمانشاه، چاپ نقشه‌های جعلی و الحاق بخش‌هایی از خاک میهن اسلامی به قلمرو خود، اخراج افراد ایرانی‌الاصل از خاک عراق، اعزام جاسوسان و خرابکاران به عمق مرزهای کشورمان، زیر آتش گرفتن پاسگاه‌ها و شهرهای مرزی ایران) و ... آغاز گردید. لیکن، کم تجربه‌ی دولت مردان وقت نظام جمهوری اسلامی از یک طرف و جو بدبینانه‌ای که تقریباً در تمامی سطوح و ارکان نظام^۱ علیه ارتش وجود داشت از طرف دیگر، موجب کم توجهی مسئولان (با وجود آن همه شواهد دال بر نیات پلید دولت عراق نسبت به استقلال و موجودیت کشورمان) به گزارش‌های مکرر یگان‌های نظامی که حکایت از قرائن حمله قریب الوقوع ارتش عراق به عمق مرزهای جمهوری اسلامی ایران را داشتند، گردید؛ و در نتیجه اقدامات سیاسی و نظامی بازدارنده و مناسبی در راستای مهار شرارت‌های دولت بعث عراق به عمل نیامد.

بنابراین، صدام حسین خیره سر و بدسرشت که خود را قدر قدرت معظم اعراب می‌پنداشت؛ با سوء استفاده از شرایط موجود، قامت بندگی را در برابر خواست اربابان شیطان صفتش خم، و دست خیانت نسبت به دو ملت ایران و عراق را از آستین فتنه به در آورد؛ و با ریختن هیزم جهل بر آتش توسعه‌طلبی خویش، زمینه بروز بحران و تشنج بین دو کشور

^۱ در آن شرایط حساس، شخص حضرت امام (ره) بودند که وجود ارتش را ضامن استقلال کشور و حافظ انقلاب اسلامی می‌دانستند و از اینرو، با حمایت حکیمانه خود از ارتش، شرایط شکست توطئه‌های دشمنان انقلاب و کشور را فراهم آوردند. اعتماد حضرت امام (ره) به ارتش در حدی بود که پس از عزل بنی صدر از سمت فرماندهی کل قوا، با صدور حکمی جانشین ریاست وقت ستاد ارتش (سرلشکر ولی فلاحی) را به عنوان مسئول و فرمانده اداره امور جنگ تعیین نمودند. (به بخش پیوست مراجعه شود).

همسایه و مسلمان را فراهم نمود. گروهی هم از وی فرومایه‌تر، برکردار نابکارانه‌اش پرده تمجید آویختند و به عفریت خونخوار، فرشته رحمت نام دادند.

آن غفلت زده خودستا نیز از ستایش چاپلوسان، آغاز و فرجامش را به فراموشی سپرد و خدای را بدان عظمت از یاد بی‌رد؛ و سرانجام آوای طبل بد آهنگ جنگ را به صدا در آورد. لیکن، اکنون نیز که دست صدام و صدامیان از بلندای قدرت و استبداد کوتاه، و در خاک تیره پنهان گشته است؛ هنوز هم در جوار مرزهای شمال غرب، غرب و جنوب کشورمان، دود فتنه و شرارت برپا و آتش نفاق شعله ور است. از اینرو، بر ماست که گذشته‌های روزگار را درس عبرت خود قرار دهیم و از سرنوشت گذشتگان پند گیریم؛ باشد که از مسیر حفظ عزت و سیادت میهن اسلامی به انحراف و خطا نرویم و از مکاید دشمنان شرارت پیشه، غافل نمانیم.

بنابر آنچه گفته شد؛ معاونت پژوهش دانشکده فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران با احساس نیاز نسبت به تهیه کتابی که مبین واقعیات جنگ تحمیلی باشد و بتواند اهم اطلاعات مرتبط با دوران دفاع مقدس را به خوانندگان و مخاطبان منتقل نماید، مأموریت تألیف کتاب حماسه سرزمین خورشید را به عهده این خادم کمترین محول نمود. شایسته است که به منظور تنویر اذهان خوانندگان در رابطه با مطالب مطروحه در متن کتاب حاضر، توضیحاتی به شرح زیر داده شود:

۱- هدف اصلی از تألیف این کتاب، ارائه اطلاعات کلی و مستند از رویدادهای دوران دفاع مقدس به مسئولان رده‌های مختلف نیروهای مسلح جهت استفاده در سخنرانی‌ها، تهیه مقالات و مصاحبه با نمایندگان رسانه‌های ارتباط جمعی و جراید کثیر الانتشار کشور (در ایام مرتبط با مناسبت‌های جنگ تحمیلی) می‌باشد.

۲- ژرفای رویدادهای جنگ تحمیلی به گونه‌ای است که پرداختن به جزئیات آنها، مثنوی هفتادمن کاغذ خواهد شد و یقیناً در قالب این تعداد از صفحات نخواهد گنجید. از اینرو، سعی بر آن بوده است که در کتاب حاضر، رخ دادهای مهم دوران جنگ تحمیلی به خوانندگان منتقل و از وارد شدن به عرصه پر پیچ و خم جزئیات دفاع مقدس خودداری گردد.

۳- آمارهای قید شده در فصول مختلف کتاب تقریبی است.

۴- به منظور رعایت نکات امنیتی، در این کتاب از ذکر آمار خسارات وارده به نیروهای خودی (به استثناء آمار شهدای والامقام، جانبازان، آزادگان و آسیب دیدگان شیمیایی) پرهیز شده است.

۵- شماری از تحلیل‌گران سعی کرده‌اند که اختلافات مرزی بین ایران و عراق (به ویژه وضعیت اروند رود) را عامل اصلی وقوع جنگ هشت ساله معرفی کنند؛ لیکن، بسیاری از قراین و شواهد

موجود در روند تحولات (سیاسی، اقتصادی و نظامی) بین دو کشور، دلالت بر دست آویز قرار گرفتن اختلافات مذکور در راستای شعله‌ور نمودن آتش جنگ را دارند. با نگرش به آن که درک مطالب مندرج در فصول مختلف کتاب، ضرورت تشریح ریشه‌های تاریخی روابط بین ایران و عراق را الزامی می‌سازد، بنابراین، نگارنده بر آن شد که در فصل یکم کتاب، به شرح اجمالی آن روابط بپردازد و موجبات تنویر اذهان خوانندگان درخصوص چگونگی بروز جنگ تحمیلی را فراهم آورد. ضمناً در این فصل از کتاب به ذکر اهداف نظامی عراق از تجاوز به مناطق عملیاتی شمال غرب (استان‌های آذربایجان غربی و کردستان، غرب (استان‌های کرمانشاه و ایلام) و جنوب (خوزستان) میهن اسلامی پرداخته شده است.

۶- به منظور تشریح دیدگاه شرع مقدس اسلام از مقوله جنگ و جهاد، و بیان ملاک‌های سنجش حقانیت جنگ‌ها از منظر قرآن کریم و معصومین علیهم السلام، فصل دوم کتاب به بیان تعاریف مادی و الهی از واژه جنگ و قتال اختصاص یافته است.

۷- در فصل سوم کتاب نسبت به ذکر تاریخچه نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی و تبیین نقش حائز اهمیت آن نیرو و سایر رزمندگان ایرانی در جنگ تحمیلی پرداخته شده است. ضمناً در ادامه فصل سوم به شرح اجمالی اهم رویدادهای نظامی - سیاسی کشور در سال‌های دفاع مقدس و همچنین عملیات‌های تأثیر گذار در روند جنگ تحمیلی پرداخته شده است.

۸- هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی ایران در تمامی مراحل دفاع مقدس حضوری فعال و مستمر داشت و در بسیاری از مواقع نیز به عنوان نیروی عمل کننده و باز دارنده وارد میدان کارزار شده و در شرایط سخت عملیاتی روند حوادث را به سود نیروهای خودی تغییر داده است. از اینرو، با ملحوظ نظر قرار دادن نقش برجسته و حضور فعال این یگان کارآمد در تمامی مراحل جنگ تحمیلی، در فصل چهارم کتاب به شرح تاریخچه و تبیین عملکرد هوانیروز در دوران دفاع مقدس پرداخته شده است.

۹- در سال‌های دفاع مقدس، کمتر عملیات زمینی (آفندی و پدافندی) و همچنین دریایی (از حمله به اهداف تاکتیکی و استراتژیکی دشمن گرفته تا اسکورت نفتکش‌ها، کشتی‌های تجاری و ایجاد تأمین هوایی در منطقه عملیاتی و...) را می‌توان نام برد که با پشتیبانی نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران همراه نبوده باشد. از اینرو، در فصل پنجم کتاب نسبت به ذکر تاریخچه و تشریح عملکرد نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در دوران جنگ تحمیلی، اقدام شده است.

۱۰- نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران از نقش پردازان اصلی صحنه ایشار و حماسه آفرینی دوران دفاع مقدس می‌باشد که به علت ضعف تبلیغات، حضور کم رنگ مردم و خبرنگاران

رسانه‌های ارتباط جمعی در صحنه عملیاتی دریا و ... کمتر به نقش حائز اهمیتش در دفاع از میهن اسلامی پرداخته شده است. بنابراین، به منظور آشنا نمودن خوانندگان با گوشه‌ای از دامنه وسیع فعالیت‌های آن نیرو در مراحل پر فراز و نشیب جنگ تحمیلی، در فصل ششم کتاب به تشریح اجمالی نحوه عملکرد دریادلان ارتش جمهوری اسلامی در دفاع از میهن عزیز پرداخته شده است. ۱۱- در طول دوران دفاع مقدس، ارتش عراق که با رشادت‌های بی‌نظیر رزمندگان اسلام مواجه و خود را در معرض شکست‌های سنگین می‌دید، بارها نسبت به بکارگیری عوامل شیمیایی علیه نیروهای ایرانی اقدام نمود. حکومت بعثی عراق در استفاده از مهمات شیمیایی به گونه‌ای گستاخانه و بی پروا عمل می‌نمود که در تاریخ جنگ‌های بزرگ و کوچک دنیا بی سابقه است. بنابراین در فصل هفتم کتاب، به بیان سوابق، چگونگی استفاده و نحوه بکارگیری عوامل شیمیایی علیه رزمندگان ایرانی و مردم بی گناه شهرها اقدام شده است.

۱۲- فصل هشتم کتاب به تشریح رخداد‌های آخرین سال دفاع مقدس و علل و چگونگی پذیرش قطع‌نامه ۵۹۸ سازمان ملل متحد توسط ایران، پرداخته شده است.

۱۳- فصل پایانی کتاب به تحلیل جنگ تحمیلی، دست آوردهای سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و نظامی دوران دفاع مقدس و بیان آمار تلفات پرسنلی نیروهای خودی اختصاص یافته است.

۱۴- جهت اطلاع خوانندگان از مفاد قرارداد ۱۹۷۵ میلادی الجزایر و همچنین قطع‌نامه‌های شماره ۴۷۹ و ۵۱۴ و ۵۲۲ و ۵۴۰ و ۵۵۲ و ۵۸۲ و ۵۸۸ و ۵۹۷ و ۶۱۲ و ۶۲۰ صادره از سوی شورای امنیت سازمان ملل متحد در رابطه با جنگ ایران و عراق، ترجمه متون مدارک مذکور در بخش پیوست کتاب آورده شده و به منظور حفظ اصالت اسناد مذکور، از انجام اصلاحات نگارشی و دستوری بر روی متون فوق‌الذکر خودداری گردیده است.

ضمناً جهت ایجاد جذابیت و درک هر چه بهتر مطالب مطروحه در فصول مختلف کتاب، تعدادی نقشه و عکس‌های مستند دوران دفاع مقدس به بخش پیوست، مزید گردیده است.

متن استعفاءنامه سپهبد شهید محمد ولی قرنی (اولین رئیس ستاد ارتش بعد از پیروزی انقلاب اسلامی) که مبین اوضاع آن دوران ارتش می‌باشد، جهت اطلاع خوانندگان در بخش پیوست درج شده است.

۱۵- بدیهی است که مولف، کتاب حماسه سرزمین خورشید را مبرای از خطای سهوی نمی‌داند. از اینرو، اعلام نظر خوانندگان محترم در خصوص مطالب مطروحه، مساعدتی کریمانه در راستای رفع اشکالات احتمالی موجود در کتاب تلقی، و موجب امتنان خواهد شد.

۱۶- شایان توجه است که امیر سرتیپ اسماعیل سهرابی (ریاست اسبق ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران و مشاور نظامی فرماندهی معظم کل قوا) با راهنمایی‌های خردمندانه خود، مولف را در راستای تألیف کتاب حماسه سرزمین خورشید، یاری داده اند.

۱۷- نگارنده برخود واجب می‌داند از فرماندهی محترم دافوس آجا امیر سرتیپ ۲ ستاد عباسعلی منصوری، سرتیپ ۲ بازنشسته سیدعلی اکبر موسوی قویدل، سرهنگ ستاد اکبرتوکسل (معاون پژوهش دافوس)، سرهنگ ستاد بهرام رضایی (رئیس دفتر مطالعات جنگ دافوس)، سرهنگ ستاد رمضان طبری زاده، سرهنگ مجتبی مرئی، سرهنگ خلبان ستاد اسماعیل شریفان، ناخدا یکم ستاد غلامرضا طحانی و سرهنگ ستاد اصغر آقابالا زاده که در راستای به ثمر رسانیدن این اثر فرهنگی- نظامی همکاری خالصانه ای را مبذول داشته اند، صمیمانه قدردانی نماید.

در خاتمه امید دارم که این اثر فرهنگی مشمول تائیدات الهی و ارواح تابناک شهدای گرانقدر دفاع مقدس واقع شود و رضایت خاطر مخاطبان و خوانندگان محترم را فراهم آورد.

شهریور ماه ۱۳۸۸ شمسی

سورنا کیانی